

oktober 2005

12

NIEUWSBRIEF

Openingsweekend voormalige synagoge: indrukwekkend

In het weekend van de Open Monumentendagen konden de deuren open van de gerestaureerde voormalige synagoge in Brielle. Een bijzonder moment waar velen naar hebben uitgezien én van hebben genoten. In totaal hebben zo'n 600 mensen dit gebouw bezocht in het weekend van 9, 10 en 11 september.

Als bestuur en vriendenkring zijn we natuurlijk ook trots op dit resultaat. We zijn vooral dankbaar dat deze restauratie mogelijk bleek, met name door de trouwe steun van u als een van de inmiddels ruim 500 donateurs.

Officiële opening

Ontroering was er ook toen Rabbijn Avraham Soetendorp op zon-

dag 11 september de officiële opening verrichte met een paar jongeren van Open House uit Israël, die vorig jaar meehielpen met het open bikken van de dichtgemetselde ramen. De rabbijn zong in het Hebreeuws een zegen waarmee een synagoge, na verwoesting, weer in gebruik kan worden genomen.

Incidenteel zullen er joodse vieringen zijn. Meer nog zal het de functie krijgen als plaats van ontmoeting en cultuur, van 'lernen', ook over grenzen van eigen geloofstraditie heen. Elders in deze nieuwsbrief kunt u daar meer over lezen.

(foto RD/John de Pater)

Kostbare verhalen bij geschenken

Tijdens de openingsdagen zijn diverse geschenken aangeboden aan onze stichting. Voorwerpen met elk een eigen verhaal, een geschiedenis waar je stil van wordt.

Kandelaren

Een van onze donateurs uit Rozenburg bood uit haar familie twee zilveren kandelaars aan. Zij waren in de oorlog door een later weggevoerde joodse familie ter bewaring gegeven. Ruim zestig jaar heeft deze familie gewacht tot het moment zich aandiende van de gerestaureerde voormalige synagoge in Brielle.

“Hier horen deze twee kandelaren thuis, die generaties lang aan het begin van elke sabbat zijn ontstoken”, zo werd bij de over-

handiging gezegd door Hanneke Klootwijk. In een witte linnen doek met symbolen op de hoeken geborduurd, die iets vertellen over de geschiedenis van de oorspronkelijke eigenaren, werden deze kandelaren overhandigd. Verbondenheid waar respect uit sprak, die eveneens ontroerde.

Tijdens de opening op zondag 11 september deden de kandelaren al dienst. Samen met water, waarin later een schijnbare dorre roos van Jericho weer openging, werd weer licht binnengebracht in een ruimte die er weer is, maar niettemin getekend blijft door een inktzwarte periode uit onze geschiedenis.

Bijzondere boekrol

We ontvingen op de donateursavond ook een bijzondere boekrol met het verhaal van Esther. Een kleermaker op Rotterdam-Zuid kreeg in de oorlog deze boekrol ter bewaring aangereikt door een van zijn joodse klanten. “Mochten we toch terugkeren...”. De geschiedenis brak ook voor deze familie af in een van de concentratiekampen.

De zoon van deze kleermaker, Cees Versnel, gaf ons deze Estherrol als geschenk. Dat was de wens van zijn inmiddels overleden vader.

We ontvingen uit handen van Maurice Mol, namens de Joods Liberale Gemeente van Rotterdam voor onze beginnende bibliotheek onder meer oude gebedenboeken bij de hoge feesten, van mevrouw Jonker-Snuyff een haggada-uitgave van Pésach, bedoeld voor kinderen.

De heer Van Tijn uit Amsterdam schonk onze stichting een verzilverde jad. Van Maarten 't Hart ontvingen we het standaardwerk van Sam Presser over de jodenvervolging in Nederland.

Hartverwarmend zijn deze mooie gestes. Ze geven blijk van een grote betrokkenheid, ook onder onze donateurs.

De Sjoel

De Sjoel, dat is voortaan de nieuwe en toch ook vertrouwde naam voor de gerestaureerde voormalige synagoge. Van oudsher is de synagoge ook een plek, zoals we zeiden, om te leren, te leren. In het Jiddisch, de mengtaal van Hebreeuws en Duits, wordt dat besef bewaard. Het woord voor school, Schule, klinkt door in de benaming Sjoel.

In de Sjoel hoort dus ook een gevulde boekenkast met studieboeken, commentaren op Tenach (de Hebreeuwse Bijbel), op de geschiedenis van de joodse traditie.

Dat leren wil ook tot uiting komen in de rondleidingen die al geregeld worden gegeven aan groepen uit christelijke en joodse geloofsgemeenschappen. Een foto van de prachtige oude sjoel in Leiden ontvangen bij een bezoek van een studiegezelschap, verbonden aan de Nederlands Israëlitische Gemeente van Leiden.

Gelernt is er zeker ook tijdens de eerste in een serie van drie lezingen, die worden verzorgd door respectievelijk de rabbijnen Jacobs, Van de Kamp en Ten Brink. In een stampvolle sjoel aan de Brielse Turfkade beet Rabbijn Jacobs, eind september, het spits af. De eerstvolgende lezing is op donderdag 10 november

door rabbijn van de Kamp over de Hoge Feesten.

Aanvang: 19.45 uur. De derde lezing is in het voorjaar van 2006.

De datum is nog niet bekend.

Actieve jongeren

In april jl. was een groep kerkelijke jongeren uit Melissant te gast in de sjoel voor een rondleiding. Het verhaal maakte indruk op hen. Ze organiseerden een collecte tijdens de Israëlzondag van 2 oktober in hun kerk. Het mooie bedrag van 310 euro overhandigden ze bij een tweede bezoek, begin oktober. De jongeren waren nieuwsgierig naar het resultaat van de restauratie en wij zijn blij met hun gift én met deze inzet van jongeren voor dit project.

Reis naar Israël

Een ander initiatief van jongeren betreft een reis, komende zomer 2006, naar Israël.

Een groep jongeren uit onze regio heeft het plan opgevat om het project van Open House in Ramle, een stadje tussen Jeruzalem en Tel Aviv, ondersteuning te verlenen. Deze jongeren zijn onder de indruk van hun leeftijdsgenoten die, over grenzen van geloof, cultuur en politiek heen, toch moeite doen om wederzijds begrip en respect voor elkaar te krijgen, onder meer door met elkaar op te trekken. Hun bezoek aan Brielle, vorige zomer, waarin zij meewerkten aan de restauratie van de voormalige synagoge, moet in dat perspectief worden gezien.

Khader blikt terug op zijn bezoek: "Het werken aan de synagoge in Brielle gaf me een diepe voldoening. Een komende keer kan ik meehelpen aan de restauratie van een kerk of moskee, als ze me vragen. Het zijn allemaal huizen van God. En zo wil ik iets van mezelf geven aan iets dat groter is dan ik zelf ben".

Maaike Boogaart is een van de jongeren die vorig jaar jongeren uit Ramle ontmoette in Brielle. Zij schrijft hierover: "Ik volg het nieuws nu veel meer betrokken. Zij hebben in Israël ook óns nodig. Zien, waarderen en ook meewerken aan wat hen beweegt, dat betekent voor mij geloof". Het integrale artikel hierover in het tijdschrift A Capella is te downloaden als pdf-bestand via website: www.zuidholland.pkn.nl

Werkgroep exploitatie van start

Nu de restauratiefase nagenoeg voorbij is, is onze stichting in een nieuwe fase gekomen.

De opdracht van deze nieuwe groep is: exploitatie van De Sjoel door verhuur en het organiseren, dan wel ruimte geven aan activiteiten die naar het inzicht van het bestuur passen binnen de doelstelling om een plek te bieden voor ontmoeting, bezinning en cultuur, binnen onze samenleving. Daarnaast kan de ruimte worden gehuurd voor besloten bijeenkomsten, zoals jubilea en seminars door bedrijven. De gemeente Brielle overweegt om deze stijlvolle locatie ook aan te wijzen als plek waar burgerlijke huwelijken kunnen worden voltrokken.

Deze exploitatiewerkgroep, onder leiding van Anke-Thea Dijkman,

is druk doende de eerste aanmeldingen goed en kundig te verwerken. Een groeiende groep vrijwilligers van inmiddels dertig mensen wil niets liever dan dat de gasten in de komende tijd met een goed gevoel kunnen terugkijken op hun bezoek aan in De Sjoel te Brielle!

Er wordt momenteel gewerkt aan een nieuwe brochure waarin het accent zal liggen op de mogelijkheden van exploitatie en voorwaarden voor huur en verhuur.

Contactpersoon:

Anke-Thea Dijkman

t. 0181 – 411 811

e. atdijkman@synagogeabrielle.nl

Vooruitblik

Donderdag 27 oktober is het precies 63 jaar geleden dat de joodse medeburgers uit Den Briel zijn opgepakt en weggevoerd via Westerbork naar de vernietigingskampen van Auschwitz en Sobibor. Niet een van hen keerde daaruit terug. Hun namen zijn bewaard gebleven in een herdenkingsteken dat sinds 1970 een plek heeft in het oude stadhuis van Brielle.

Op 27 oktober a.s. om 15.00 uur zal dit gedenkteken zijn nieuwe bestemming krijgen in De Sjoel aan de Turfkade.

Belangstellenden voor deze korte bijeenkomst zijn van harte welkom.

Op deze manier wil deze plek ook geworteld blijven in de geschiedenis, vanuit het besef dat in de timpaan boven de hoofdingang is verwoerd.

Een oud en altijd weer nieuw wijs woord van de grote

Poolse rebbe, de Baál Sjem Tov:

"Vergeten leidt tot ballingschap.

Gedenken tot verlossing"

Theatervoorstellingen

Vanaf november zal De Sjoel geregeld locatie zijn voor theater-voorstellingen, nu theater De Gooite zijn deuren heeft gesloten. De verwachting is dat op de Turfkade, met ruime parkeervoorzieningen, zeker de komende twee seizoenen theater zal worden geprogrammeerd.

Op 23 november zal het theaterstuk 'Respect' worden opgevoerd

in De Sjoel. Door twee Marokkaanse acteurs, woonachtig in ons land, wordt ons hún spiegel getoond van het al dan niet slagen van integratie in onze samenleving.

Een stuk dat vraagt om weerwoord en nader debat, na afloop van de voorstelling.

Aanvang 's avonds: 19.30 uur.

Financiën en verdere fondsenwerving

Fondsenwerving blijft noodzakelijk om de voorgefinancierde inrichtingskosten alsnog te kunnen dekken. Het hoofddoel om de restauratie van de voormalige synagoge te kunnen bekostigen, is gehaald. Zo'n 260.000 euro is in ruim vijf jaar bij elkaar gebracht. Een prachtig resultaat! De groep van donateurs en/of obligatiehouders, waartoe ook u behoort, is vermeld op een sponsorbord. Daarnaast staan allerlei namen vermeld van bedrijven, instellingen, fondsen en serviceclubs die de restauratie mede mogelijk hebben gemaakt.

Kosterswoning met mikwe

Begin dit jaar kwam pas de mogelijkheid tot aankoop van de vroegere kosterswoning, met mikwe beneden in beeld. Vanuit het

befes dat het pand van de buurman komt maar eenmaal te koop komt, heeft de stichting besloten ook dit tweede pand aan te kopen en alvast mee te restaureren, zodat exploitatie op een goede en verantwoorde manier mogelijk wordt.

Deze tweede ruimte kan gescheiden worden verhuurd, maar zal met name als foyerruimte dienen voor grotere aantallen bezoekers bij lezingen, theater en concerten die zullen plaatsvinden. De ruimte boven, waar vroeger de joodse kinderen Hebreeuwse les en godsdienstonderwijs ontvingen, zal ook apart aan kleine vergadergroepen worden verhuurd.

Daarnaast zal het vergaderruimte worden van het bestuur van de stichting, van de vriendenkring en de exploitatiewerkgroep.

Verder zal deze ruimte ook worden ingericht voor expositie van joodse voorwerpen en dienen voor een bescheiden bibliotheek van Judaica-literatuur.

Exploitatie

Doel is om de voorfinanciering van de aankoop van beide panden te halen uit de exploitatie ervan. Rest dus dekking van de voorfinanciering van de restauratie van het tweede pand én die van het laatste deel: de restauratie van de voorgevel van genoemd gebouw en isolatie en verdere verbetering van het dak. De stichting blijft zich inzetten voor verdere fondsenwerving.

Voor de tweede geldstroom, die van exploitatie, zorgt de gelijknamige werkgroep met vrijwilligers. De derde ondersteuning blijft in uw handen liggen. Uw jaarlijkse donatie blijft onmisbaar voor het welslagen van dit bijzondere project dat op een eigentijdse manier een bijdrage wil leveren aan ontmoeting en cultuur, aan het stimuleren van openheid, begrip en wederzijds respect in onze samenleving.

Stand van zaken

Obligatielening

Gezien onze uitgaven in dit stadium hopen we dat u er begrip voor zult hebben dat we de eerste uitloting een jaar later, eind 2006, willen laten plaatsvinden.

Obligaties zijn nog steeds te bestellen door 100 euro of een veelvoud daarvan over te maken op bankrekening 3448.43.874 t.n.v.

Obligatie Synagoge Brielle, of te bestellen via website: www.synagogeabrielle.nl. U krijgt dan een genummerde obligatie, na storting, opgestuurd.

U ontvangt een jaarlijkse rente van 3 procent en terugbetaling vindt plaats door jaarlijkse uitloting. Hartelijk dank voor uw steun.

lay-out: Van Dokkum Communicatie, Brielle

drukwerk: Kantoor en Creatief, Brielle

Gegevens stichting

Secretariaat

Mevrouw A.M. Doorackers, Boeier 161, 2991 KH Barendrecht

Penningmeester

Pascal Kreukniet, Dissel 25, 3232 RC Brielle

penningmeester@synagogeabrielle.nl

Verhuur en exploitatie

Anke-Thea Dijkman,

Nobelstraat 3, 3231 BA Brielle

atdijkman@synagogeabrielle.nl

Onze website

www.synagogeabrielle.nl

Stichting
Behoud
Synagoge
Brielle